

*Додаток
до рішення Вигодської селищної ради
від __.__.2026 №__ - __/____*

*Верховній Раді України
Кабінету Міністрів України
Міністерству освіти і науки України
Комітету Верховної Ради України з
питань освіти, науки та інновацій*

ЗВЕРНЕННЯ ВИГОДСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ЩОДО ВІДТЕРМІНУВАННЯ СТАРТУ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Вигодська селищна рада Івано-Франківської області звертається з проханням переглянути строки та умови впровадження реформи профільної середньої освіти, запланованої з 1 вересня 2027 року, та відтермінувати її реалізацію щонайменше на один рік після припинення дії правового режиму воєнного стану з урахуванням реальних соціально-економічних, безпекових і демографічних обставин, у яких функціонує система освіти територіальних громад.

Запровадження реформи у визначені строки за відсутності необхідних передумов створює реальну загрозу звуження доступу до повної загальної середньої освіти для дітей із селищних, сільських, гірських та високогірних громад. Об'єктивні міграційні процеси, демографічне скорочення контингенту учнів, дефіцит педагогічних кадрів, обмежені фінансові ресурси місцевих бюджетів, проблеми транспортної доступності та нерівномірна безпекова ситуація унеможлиблюють створення академічних ліцеїв у значній кількості громад. У практичному вимірі це означатиме масове припинення функціонування 10–11 класів у закладах загальної середньої освіти, додаткове фінансове навантаження на місцеві бюджети у зв'язку з необхідністю організації підвезення, проживання та харчування учнів, а також подальше посилення освітньої нерівності між міськими центрами та периферійними територіями. Такі наслідки суперечать конституційному принципу рівного доступу до освіти та державній політиці підтримки сільських і гірських громад.

На сьогодні держава не створила належних організаційних, нормативних і фінансових умов для безпечного й ефективного запуску реформи. Відсутні затверджені підзаконні акти, що

комплексно врегульовують статус, фінансування та функціонування академічних ліцеїв. У Державному бюджеті не передбачено повного фінансування заходів, пов'язаних з облаштуванням укриттів у закладах освіти, здатних забезпечити безперервність навчального процесу в умовах повітряних тривог та інших безпекових загроз. Критично бракує шкільних автобусів для підвезення учнів із віддалених населених пунктів, а також відсутні або не відповідають вимогам безпеки гуртожитки й пансіонати для проживання дітей із територій, що не матимуть власних закладів профільної освіти. У таких умовах впровадження реформи носить декларативний характер і не гарантує ані якості, ані доступності освітніх послуг.

Окрему стурбованість викликає відсутність чітко врегульованого перехідного механізму для учнів, які розпочали навчання за чинною 11-річною моделлю та мають завершити здобуття повної загальної середньої освіти у 2028 році. Відповідно до положень Закону України «Про повну загальну середню освіту», з 1 вересня 2027 року право реалізації профільної середньої освіти належатиме виключно академічним ліцеям, що фактично позбавляє значну частину учнів можливості продовжити навчання у закладах, у яких вони його розпочали. У реальних умовах воєнного часу примусове переведення підлітків до інших громад або закладів освіти створює додаткові соціальні та психологічні ризики, сприяє відтоку дітей з освітньої системи та може призвести до порушення гарантованого державою права на безперервне здобуття освіти.

Варто наголосити, що концепція реформи профільної середньої школи формувалася для умов мирного розвитку держави. Натомість сьогодні Україна перебуває у стані тривалої війни, що супроводжується масштабною внутрішньою та зовнішньою міграцією населення, суттєвими демографічними зрушеннями, нерівномірним рівнем безпеки у регіонах і значним навантаженням на місцеві бюджети. За цих обставин фактичне перекладання відповідальності за реалізацію реформи на органи місцевого самоврядування без належного державного фінансового забезпечення створює лише формальну керованість процесу та підвищує ризик системних збоїв у функціонуванні освітньої мережі.

Додатково слід врахувати вже наявний дефіцит педагогічних кадрів, зокрема вчителів природничо-математичного циклу та профільних дисциплін. Без державної програми підтримки, мотивації

й підготовки фахівців масштабна трансформація старшої школи лише поглибить кадрову кризу та негативно вплине на якість освіти.

Звуження мережі старшої школи та ускладнення доступу до повної загальної середньої освіти становлять загрозу не лише для окремих громад, а й для стратегічних інтересів держави в цілому, оскільки призводять до втрати людського та інтелектуального потенціалу, обмеження можливостей молоді для здобуття вищої освіти та професійної самореалізації.

З огляду на викладене, Вигодська селищна рада Івано-Франківської області наполягає на необхідності відтермінування старту реформи профільної середньої освіти щонайменше на один рік після припинення дії воєнного стану з метою створення реальних організаційних, фінансових і безпекових умов для її впровадження. Вважаємо за доцільне надати органам місцевого самоврядування право самостійно визначати строки трансформації освітньої мережі з урахуванням місцевих особливостей та реального ресурсу громад за умови дотримання державних стандартів якості освіти. Також вбачається необхідним забезпечити цільове державне фінансування інфраструктурних проєктів, транспортного забезпечення, створення безпечних умов навчання та розробити чіткий нормативний механізм перехідного періоду для учнів, які вже навчаються за чинними програмами.

Сподіваємося на зважений державницький підхід до порушеного питання та готові долучитися до фахового обговорення шляхів поетапного і соціально відповідального впровадження реформи з урахуванням реалій воєнного часу та інтересів територіальних громад.

Схвалено
рішенням Вигодської селищної ради
Івано-Франківської області
від __.__.2026 №__ - __/____